

ESEJSKI ZADATAK – SILVIJE STRAHIMIR KRANJČEVIĆ

Uputa

Školski esej oblikujte s obzirom na zadani zadatak. Oblikujte ga kao zaokruženu cjelinu s uvodom, razradom i zaključkom. Pazite da Vaš školski esej bude pravopisno, gramatički i leksički točan. Sve smjernice morate uvrstiti u školski esej. Školski esej mora imati najmanje 440 riječi.

Polazno pitanje: **Kakva je slika svijeta u Kranjčevićevoj poeziji?**

PRVI POLAZNI TEKST: *Gospodskomu Kastoru*

(...)

Prostitute i vi, Kastore dragi, gospodski psiću!
Drijemajte samo mekom na sagu.
Vani je zima (ne znam vam toga reći na pasju,
Al vi ste uvijek istoga mnijenja!),

(...)

I kad su ljske pale sa vašeg slijepoga vida,
Željeli nijeste pogledat u zrak;
Prvi vam korak bješe da svojoj gospođi bajnoj
Laznete¹ skromno gospodsku petu.

Zlatna metoda! Cjelovom² tijem shvatiste život!
Meka vas ruka uze u krilo;
Cijela obitelj, odlična kuća i ekscelenca³
U vas je slavne vidjela dare.

Kad vas je koji majčin miljenik razmićen nešto
Obijesnim prstom ščepo za uho,
Vi ste mu odmah, psiću vanredni, gotovo, nježno,
Pružili drugo, repić podvinuv!

Zato ste tako legnuli meko, zato vam danas
Prolazi starost kao u loju,
U kut iz kuta, kako vam reknu, ali se zato
Ne pruža vaša šapa badava!

Eto, što znači biti psetancem odlična gazde!
Najlakše k cilju podvita repa!
Pitoma njuško, cjeluješ petu, al se i za te
Mirisno peče masna kobasa!

I ja sam, evo, kreposti vašoj savio pjesmu,
Polažem lovor preda vas;
Slab je to darak, jestive više volite stvari,
Odlike više praktične vrsti!

Ipak vam – ne hteć uđiti⁴ daljem napretku vašem –
U uho nešto šapnuti moram:
Sve mi se čini, da ste – uglavnom – svojom metodom,
Kastore, malko slijedili – ljude!

DRUGI POLAZNI TEKST: *Eli! Eli! Lamâ azâvtani?!⁵*

Na Golgoti je umro – a za kog je izda'no?
Je l' pala žrtva ova il kasno ili rano?

(...)

A pokraj krvi davne i ispod drva suha
Sve milijuni vape: O pravice, o kruha!

Da ukidoste ropstvo, i cirkus i hijenu,
Pa odvedoste ljudstvo u kršćansku arenu!

I tu u sjajnim ložam, u zlatu i u slavi,
Pod vijencem i pod mitrom⁶ na debeloj si glavi,

Zapremili ste i vi i vaše gospe bijele
Na pozornici svijeta sve najprve fotelje!

I gledajte u igru od bijede i od jada,
Gdje čovječanstvo mučno ko On pod drvom pada!

I tamnice o crne, gdje mnogi plač se gubi,
Kad takovi su ljudi: il umri ili ubi!

I djevojčice gole, a ispred sita suca,
Ah, imale bi obraz, da nemaju želuca!

I sramotu i bijedu i uvrede i varke
I uzdahe i laži i mnoge suze žarke.

A usred bare ove, gdje trovna gamad plize,
Uzvisilo se drvo i Hrist se na njem diže.

I gleda, gdje su ljudstvu sve gori crni dani,
I plače: Eli! Eli! lamâ azâvtani!

Badava gordo kube⁷ i mramor Panteona,
I papuče od zlata i orgulje i zvona!

Badava tamjan mnogi i ponosni oltari,
Badava alem⁸ gori na kruni i tijari!

Ah, Golgota je pusta, i vjetrić tamo tajni
Tek cvili: "Eli! Eli! lamâ azâvtani?!"

¹ poližete

² poljupcem

³ uzvišenost, odličnost

⁴ naštetiti

⁵ Bože! Bože! Zašto si me ostavio?!

⁶ biskupska kapa

⁷ kupola

⁸ dragi kamen

- U uvodu:
  - ukratko predstavite autora
  - u jednoj ili više rečenica oblikujte tvrdnju kojom ćete odgovoriti na polazno pitanje i tako najaviti ono o čemu ćete pisati u središnjemu dijelu eseja.
- U središnjemu dijelu eseja razradite i argumentirajte svoju tvrdnju kojom ste odgovorili na polazno pitanje tako da argumentacija:
  - proizlazi iz razumijevanja **Kranjčevićeva stvaralaštva u cjelini**
  - proizlazi iz **sadržajne i stilske analize polaznih tekstova**
  - bude povezana s **književnopovijesnim kontekstom** u kojemu je autor djelovao.

Svoj tekst rasporedite u odlomke koji su jasno, logično i smisleno povezani.

- U zaključku sažeto istaknite ono najvažnije o čemu ste pisali u središnjemu dijelu eseja.